

2016 – September

Pitch KNAG - reactie op Ons Onderwijs 2032 tijdens bijeenkomst PVVVO

Deze pitch is ook als brief verstuurd naar de Onderwijscoöperatie en naar de Vaste Commissie Onderwijs, Cultuur & Wetenschap.

Het Platform Vakinhoudelijke Verenigingen Voortgezet Onderwijs organiseerde op 28 september 2016 een discussieavond over Ons Onderwijs 2032. De vakverenigingen mochten een pitch houden met daarin hun visie op het adviesrapport Ons Onderwijs 2032. Ook werd er gediscussieerd aan de hand van een tiental stellingen. Dit vormde input voor de Werkgroep 2032. Deze werkgroep schrijft een advies aan staatssecretaris Dekker. Hieronder vindt u de pitch die het KNAG hield tijdens deze avond.

28 september 2016

Het eindadvies van het Platform Onderwijs 2032 benadrukt terecht dat het onderwijs moet bijdragen aan de vorming van leerlingen tot verantwoordelijke burgers. Ten aanzien van duurzaamheid, de eigen omgeving en de internationale oriëntatie draagt het vak aardrijkskunde hier al jaren aan bij en is de vakgemeenschap er voortdurend mee bezig om dit te optimaliseren.

Des te meer zijn wij stomverbaasd over het feit dat deze reeds bestaande bijdrage van aardrijkskunde niet wordt onderkend. Sterker nog, er wordt gedaan alsof de vorming van verantwoordelijke burgers iets nieuws zou zijn.

In deze pitch willen wij op drie punten benoemen waar het rapport anders moet en welke rol het vak aardrijkskunde daarin speelt.

Ten eerste betreuren wij het dat de commissie niet in een vroeg stadium met de leraren aardrijkskunde in gesprek is gegaan over de vele ontwikkelingen die daar nu al plaatsvinden. Dat blijkt een groot gemis. Wij herkennen ons niet in het beeld dat de commissie heeft geschetst van aardrijkskunde als feitenvak. Kennis is weliswaar nodig bij aardrijkskunde, maar het is vooral een vak waar leerlingen leren denken in complexe verbanden. Een vak waar ze stelselmatig een wereldbeeld opbouwen waarmee ze vervolgens ontwikkelingen in de wereld kunnen duiden. Een vak waar beeldvorming van andere gebieden en culturen een belangrijke rol speelt en waar leerlingen vanuit meerdere dimensies nadenken over vraagstukken op onze planeet zoals klimaatverandering, watertekorten, migratie, globalisering en verstedelijking. In het eindadvies Ons Onderwijs 2032 benoemen leerlingen dit juist als onderwerpen waar zij aandacht voor willen.

Als tweede punt dragen wij het terechte belang van vakoverstijgend werken aan. Het schoolvak aardrijkskunde ontleent zijn bestaan aan het verbanden leggen tussen de kennisdomeinen Mens & Maatschappij en Natuur & Technologie. Tot onze verbazing blijkt het advies geheel voorbij te gaan aan deze unieke rol die aardrijkskunde al jaren heeft. Sterker nog, door de domeinen Mens & Maatschappij en Natuur & Technologie als aparte domeinen op te voeren, lijkt aandacht voor de mens-natuur relatie, die tegenwoordig actueler is dan ooit, verloren te gaan.

Aardrijkskunde vormt met sociale én fysieke geografie juist een natuurlijke brugfunctie tussen mens en natuur. Aardrijkskunde biedt die samenhang nu en wij willen dat versterkt zien. Het vak heeft dwarsverbanden met geschiedenis en economie, maar ook met wiskunde, natuurkunde, biologie en

scheikunde. De richting die gevolgd zou moeten worden, is de samenhang *tussen* de domeinen centraal stellen.

Het derde punt betreft burgerschap. De commissie bepleit een steviger kader voor het *vak* burgerschap. Ons inziens kan burgerschap echter niet los gezien worden van vakken en kennis. Mening en attitude van toekomstige burgers vormen zich nooit los van de inhoud, maar juist door intensief bezig te zijn met die inhoud. Bijvoorbeeld door aandacht te hebben voor duurzaamheid of de effecten van globalisering voor de eigen omgeving.

De commissie heeft burgerschapsvorming in het rapport vanuit een sociologische invalshoek ingevuld, maar zij had over de grenzen van heen moeten kijken. Een betere invulling is *wereldburgerschap* met een gelijk aandeel voor geografische, historische en maatschappijwetenschappelijk elementen die in samenhang worden bestudeerd. Kritische wereldburgers vormen we niet alleen met lesjes democratie en rechten, maar juist ook met aandacht voor zaken als geopolitiek, grenzen, migratie en beeldvorming van andere gebieden en culturen.

Tot slot, het KNAG is het eens met de commissie dat de samenhang tussen schoolvakken belangrijk is voor leerlingen. Het KNAG loopt daar met de implementatie van Geo Future School, dat vakoverstijgend toekomstgericht onderwijs rondom grote vraagstukken biedt, reeds op vooruit. Een omvangrijke basis van vakkennis en vakvaardigheden op het gebied van aardrijkskunde is hierbij een essentiële voorwaarde.

Deze pitch is geschreven door:

Rob Adriaens, leraar aardrijkskunde havo/vwo Het Streek te Ede

Adwin Bosschaart, lerarenopleider aardrijkskunde Hogeschool van Amsterdam

Ria van Santvoort, leraar aardrijkskunde vmbo Strabrecht College te Geldrop

Kimberley Vonk, leraar aardrijkskunde vmbo Bernard van Nieuwentijt College te Monnickendam

Roeland van Westerop, lerarenopleider aardrijkskunde Hogeschool Arnhem Nijmegen en voorzitter afdeling onderwijs KNAG